

T.C.
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
AÇIK ERİŞİM POLİTİKASI

POLİTİKA BAŞLIĞI:

Namik Kemal Üniversitesi (NKU) bünyesinde yapılan akademik çalışmalar için açık erişim, kurumsal arşivleme, uzun dönemli derleme ve dijital koruma.

BAĞLAM:

“Açık erişim”, kullanıcıların bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmeleridir. Kullanıcılar bu yayınları okuyabilir, indirebilir, kopyalayabilir, dağıtabilir, yazdırabilir, arayabilir veya bu yayınların tam metinlerine bağlantı verebilir, dinlemek için tarayabilir, bir yazılıma veri olarak aktarabilir ya da her türlü yasal amaç için kullanabilirler. Bilimsel yayınların tam bir sürümü açık erişime, sınırsız dağıtıma, birlikte çalışabilirliğe ve uzun dönemli arşivlemeye olanak sağlamak için en az bir çevrimiçi arşivde depolanır.

Avrupa Komisyonu bilginin serbest dolaşımını Avrupa Araştırma Alanı'nın öncelikli beş maddesinden biri olarak kabul etmektedir. 2012'de Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ulusal açık erişim politikalarını geliştirmelerini, araştırma yapan ve destekleyen kurumların da bu doğrultuda hareket etmelerini ve geliştirilen politikaların ulusal düzeyde ve Avrupa çapında koordine edilmesini önermiştir. 2014-2020 yıllarını kapsayan çerçeve programında (Ufuk 2020) AB fonlarıyla desteklenecek araştırmalar için açık erişim zorunlu hale getirilmiştir. ABD, İspanya ve İtalya gibi ülkelerde kamu kaynaklarıyla yapılan araştırma çıktılarına açık erişim için yasal düzenlemeler yapılmıştır. Çeşitli ülkelerde birçok üniversite ve araştırma kurumu zorunlu açık erişim politikaları geliştirmiştir. UNESCO, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Avrupa Araştırma Üniversiteleri Birliği gibi kuruluşlar bilimsel yayınlara ve verilere açık erişimi destekleyen bildireler yayımlamıştır. Açık erişim, kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara erişimde standart yöntem olarak kabul edilmeye başlanmıştır.

Namık Kemal Üniversitesi, araştırma yapan ve araştırmalara fon sağlayan saygın bir kurum olarak bilgi ve birikimlerini tüm insanlık yararına kullanan, üretken ve yarattığı değerlerle ülkesini tüm dünyada temsil eden üstün nitelikli bireyler yetiştirmeyi, yüksek düzeyde araştırmalar yapmayı, bilgi ve teknoloji üretmeyi, üretimini toplum yararına sunarak bölgesel ve ulusal alanda gelişme ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamayı ve öncü adımlar atmayı ilke edinmiştir. Namık Kemal Üniversitesi, misyonu doğrultusunda ve sorumluluk bilinci ile Açık Erişim ilkelerini benimser ve elemanlarından bulgularının erişilebilirliğini, kullanımını ve uygulamalarını artırmalarını bekler.

POLİTİKA AMAÇLARI:

1. NKÜ bünyesinde üretilen akademik çalışmaların uzun dönemli derlenmesinin ve korunmasının sağlanması.
2. NKÜ bünyesinde üretilen akademik çalışmaların mümkün olan en geniş çevrelerde erişime sunulması.

KAPSAM:

Politika amaçlarının birinci maddesine göre; bu politika NKÜ tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen ve NKÜ Mensupları tarafından gerçekleştirilen tüm akademik çalışmaları kapsar. NKÜ Mensuplarının NKÜ dışında gerçekleştirdikleri çalışmaları istenirse bu arşivde saklanabilir.

Politika amaçlarının ikinci maddesine göre; bir açık erişim platformu geliştirilerek, dağıtık ortamda, NKÜ Mensuplarının bilimsel makale, bildiri metinleri, proje raporu, ders materyali, tez gibi yayınlarının NKÜ Açık Arşivi'ne girebilmesini ve bu kaynakların tüm paydaşlara telif haklarına dikkat edilecek şekilde sunulmasını kapsar.

Eğer bir NKU Mensubunun akademik çalışması daha önce farklı bir açık erişim arşivinde depolanmışsa, NKU Açık Erişim Arşivi'nde yeniden saklanmasına gerek yoktur. Ancak, araştırmacının tercih etmesi halinde, söz konusu çalışma NKU Açık Erişim Arşivi'nde (de) saklanabilir.

TANIMLAR:

NKÜ Mensubu: Bu metinde NKÜ Akademisyenleri, Personeli ve Öğrencileri "NKÜ Mensupları" olarak adlandırılmışlardır.

Açık Erişim: Bir NKÜ Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş akademik çalışmaya ücret ödmeden, engellenmeden, dijital olarak erişilemeyi ifade eder. Bu çalışmalar; hakem

değerlendirmesinden geçerek akademik bir dergide yayınlanma hakkını kazanan makaleleri, tezleri, bildiri metinlerini, projelere ait çıktıları ve açık ders materyallerini içerir.

Akademik Çalışmalar: NKÜ Mensuplarının araştırmaları, aldıkları fonlar ve yaratıcı faaliyetleri sonucu ortaya çıkan tüm çalışmaları ifade eder.

İvedi Depolama: Akademik çalışmaların birer kopyasının yayın tarihinden geç olmamak koşulu ile NKÜ Açık Arşivi'nde depolanması faaliyetini ifade eder.

Kişisel Arşivleme: Bir NKÜ Mensubunun entelektüel katkı sağladığı çalışmasını NKÜ Açık Arşivi'nde depolamasını içeren süreci ifade eder.

İLKELER:

NKÜ Mensupları, akademik çalışmalarının uzun dönemli derlenmesi ve korunması konusunda aşağıdaki koşulları kabul eder:

- ❖ Her NKÜ Mensubunun, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmaların son versiyonları NKÜ Açık Erişim Arşivi'nde depolanır. Ambargo vb. koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş bazı bireysel çalışmalar bu ilkenin dışındadır.
- ❖ NKÜ Kütüphanesi, açık erişim olarak uygun şekilde yayınlanması için akademik çalışmalarını NKÜ Açık Arşivi'nde depolayan NKÜ Mensupları ile birlikte çalışır.
- ❖ NKÜ Kütüphanesi, NKÜ Açık Arşivi'nde yer alan tüm akademik çalışmaların derlenmesinin ve uzun dönemli korunmasının güvenli depolama ile gerçekleştirilmesini koordine eder.

NKÜ Mensupları yukarıda sıralanan koşullar ile birlikte, bir akademik dergide yayımlanması onaylanmış olan akademik çalışmalara en üst düzeyde erişimin desteklenmesi için aşağıdaki süreçleri takip etmeyi onaylar:

- ❖ **Depolama:** Her NKÜ Mensubu, yayın tarihinden geç olmamak koşuluyla, hakem değerlendirmelerinden geçerek, akademik bir dergide yayımlanmak için onay almış makalesinin dijital bir kopyasını NKÜ Açık Erişim Arşivi'nde depolar.
- ❖ **Açık Erişim/Seçimli Gecikmiş Açık Erişim:** Yazar, çalışmalarının kamuya ivedilikle açılması için depolama sürecinde kullanılan açık erişim yazılımının ayarlarını "Açık Erişime İvedilikle Sunulması" seçimiyle gerçekleştirmesi yönünde desteklenir. Yazarın yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve kişisel arşivleme seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim iki başlıkta uygulanacaktır:
  - ✓ Kamuya Açık Erişim
  - ✓ Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim (Ambargo süresi 6 (altı) ayı geçmeyecektir.)
- ❖ **Lisanslama:** Her NKÜ Mensubu, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının NKÜ Kütüphanesi tarafından işletilecek NKÜ Açık Arşivi'nde kamuya açık olarak açık

dağıtım ve koruma prensiplerine uygun şekilde depolanacağını kabul eder. Yasal koşullar çerçevesinde, her NKÜ Mensubu çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını çiğnemeyecek şekilde tekeli olmayan, geri alınamaz ve tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile NKÜ Açık Arşivi'nde depolamaya onay verir. Bu politikanın onayı, Rektör Yardımcısı tarafından takip edilir.

- ❖ **Çok Yazarlı Çalışmalarda Depolama Sorumluluğu:** NKÜ Mensupları, birden fazla kurumdan birden fazla yazarın işbirliğinde hazırladıkları çalışmaları NKÜ Açık Arşivi'nde depolayabilirler. Birden fazla NKÜ Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda ise, kaynağı Başyazar depolar.

Bu politikanın etkin biçimde uygulanabilmesi için aşağıdaki koşullara dikkat edilmelidir:

- ❖ NKÜ Rektörlüğü, bu politikanın uygulanmasından sorumlu olacak ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve politikada yapılabilecek değişiklikler konusunda yürütücü görevini üstlenecektir.
- ❖ NKÜ Rektörlüğü, bir Açık Erişim Danışma Kurulu kurulmasına öncülük ederek bu kurulun yürütücülüğünü üstlenecektir.
- ❖ Açık Erişim Danışma Kurulu, bu politikanın yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl, bu üç yılın sonunda takip eden dönemde ise her üç yılda bir, bu politikanın değerlendirmesini gerçekleştirmekle yükümlü olacaktır. Kurul, gerekli gördüğü hallerde politikayı revize etme veya değiştirme çalışmalarından sorumlu olacaktır. Öneri ve görüşler NKÜ Rektörlüğü'ne sunulacaktır.